

blive afsluttet mere end høiſt tre Sag, de to vilde alſaa blive førte videre, og ſaaledes vil Muligheden for en Overlæſeſe ogſaa i denne Henſeende forøges. Man har endelig tillige nævnt ſom et Fremſkridt, at det, nu da de to Klaffer blive nedlagte, ſkulde være ſikkert, at Grundlaget for den grammatifke Bygning ikke længere ſkulde ligge i Tydſk, men det er jo dog klart, at der, ſom der ogſaa blev udtalet af en indſigtfuld Mand i Landsthinget, netop her er et Hul i Forſlaget, idet det nemlig er nødvendigt, at der ſaſtættes Betingeſer for Optagelſen i den første Klaffe, netop, derigjennem kan man jo da kræve et ſaadant grammatifk Grundlag i Tydſk, at den hele Reſorm i denne Henſeende maa forſvinde. Jeg ſiger ikke, at det vil ſke, men det er muligt, og det er en af Hovedvanskelighederne ved at gaa ind paa dette Forſlag, at det Hele er ſaa uſikkert. Vi vide hverken, hvilke Forordringer der ſkal ſtilles enten for Optagelſen i Skolen eller under Gangen i Skolen, eller endelig ved Udgangen af den, medens man i andre Lande har meget nøiagtige Lovbeſtemmelſer derom. Medens det endog, ſaavidt jeg veed, i Preuſſen er gjort til en Grundlovsbeſtemmelſe, at hele det lærde Underviſningsvæſen ſkal ordnes ved Lov, har det hidtil paa Grund af de ſæregne Forhold, ſom fandt Sted, dengang vor frie Forfatning blev indført, hos os ligget i Regjeringens Haand, og nu kommer Regjeringen og forelægger for os et Forſlag, ſom lader de vigtigſte Spørgſmaal i denne Henſeende være ſaa at ſige uberørte. Vi vide i Virkeligheden ikke, hvad det er, vi give vort Samtykke til, naar vi ſtemme for denne Lov, og derfor ſiger jeg ogſaa, at hellere maatte Regjeringen vedblive at beholde det Hele paa ſit Anſvar — thi ſaa vidſte vi, den har Anſvaret, og den vidſte det ogſaa — end at vi ſkulde paatage os Anſvar for Noget, ſom vi ikke tilſtræffeligt kjende. Man vil maaffe ſige, at diſſe Enkeltheder ikke høre hjemme i denne Forſamling. Jeg tror nu, at de høre ligesaa godt hjemme i denne Forſamling ſom i andre Landes lovgivende Forſamlinger; der er jo ſaa mange andre Ting, vi maa give Lov om, og ſom det er vanffeligt for Medlemmerne at ſætte ſig ind i, naar man ikke maa foruſfætte,

at de have den ſunde Sands til at bedømme de Saglyndiges Udtalelſer. Men vil man ikke have Enkelthederne ind her i denne Sal, ſaa er der et andet Middel, det nemlig, at de kunne forelægges ſamtidig med Loven, ſom bindende Underbilag, ſaa at vi vidſte, hvad vi ſtemte om, naar vi ſagde Ja eller Nei. Men jeg har oplyſt, at ſaadant ikke ligger for nu; vi kjende aldeles ikke Andet end de løſe og ubestemte Udtryk, ſom ſtaa her, og ſom kunne gives mangehaande Forklaringer. Der er ſaaledes et Spørgſmaal, ſom, ſaavidt jeg hufter, blev ſtillet ved første Behandling, men ikke ſenere er kommet frem, og det er, hvilken Skæbne der er tiltænkt den hele nuværende Nealunderviſning i Skolerne. Efter min Mening maa den falde bort, efter Andres Mening ſkal den vedblive at beſtaa ſom Noget, der ſlet ikke vedrører den lærde Skole. Jeg veed ikke, hvad Meningen er; der ſtaar ikke Noget i Loven, og vi have ikke ſaet Noget beſtemt derom. Saaledes kan jeg ikke ſe Andet, end at her ligger ſaa mange vigtige Spørgſmaal for, ſom det vilde være meget uſtøffligt, at vi kunde komme til at drøfte med hverandre. Jeg har haabet, at det, hvis der var kommet Fællesudvalg, dog maaffe vilde være lykkelig at opnaa Enighed; vi have allerede ſet, hvorledes i en beſlægtet Sag et ſaadant Fællesudvalg har ført til den onſkeligſte Enighed mellem begge Thing, og det kunde mulig ogſaa være blevet Tilfældet her, ſelv om Sagen ikke nu er drøftet udførligt nok. Men det er ialfald klart, at, naar der ikke er Udſigt til Fællesudvalg, maa vi idetmindſte onſke, at denne Sag kan gaa over til næſte Rigsdagsſamling, og da kan blive behandlet paa det Grundlag, ſom nu ligger for. Der er blevet talt om, at det var Noget, man rundt omkring i Landet længtes efter, at dette Lovforſlag ſkulde komme ud. Ja, derom kan der tales meget, Noget have en Mening, Andre en anden. Jeg er overbevift om, at, naar dette Lovforſlag blev til Lov og traadte ud i Livet, og man ſaa, hvad der virkelig laa i det, vilde det vække bitter Skuffeſe hos mange Forældre her i Landet. Om hos den ſtorſte eller den mindſte Del vil ialfald kunne viſe ſig ved ſenere Forhandlinger her i Thinget,